

EĞİTİMİN BİLİMSELLİĞİ VE KÖY ENSTİTÜLERİ

Cemal GÖKÇE
İMO İstanbul Şube Başkanı

Eğitim en basit tanımıyla davranışları değiştirme sanatı olarak değerlendirilmektedir. Toplumsal bir bakış açısıyla bireylerde istenen davranışların yerleştirilmesi, eğitimin temel amaçlarından birisi olarak gündeme gelmektedir. Ayrıca olumsuz olarak kabul edilen davranışların ortadan kaldırılması için de sistemli bir eğitim ve öğretim programının sürdürülmesine önemli ölçüde gereksinim vardır.

Eğitim biliminin ortaya koymuş olduğu temel ölçütlerle bakıldığında bu ölçüt, kişiyi yok sayan ve sadece dışarıdan dayatılan bir eğitim sistemi değil; kişide var olan akıl, duygu ve davranış bütünlüğünün dikkate alınarak sistemli bir yönlendirme sürecinin programlanması önemli bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Her sistemli programın olmazsa olmazlarının yanında, eğitim sisteminin de olmazları vardır. Bunlar, yürütülmesi gereken eğitim-öğretim programları, eğitimde eşgüdümün sağlanması, hedef kitlenin iyi belirlenmesi ve tanınması olarak gündeme gelmektedir. Gerek çocukluk dönemi eğitiminde, gerekse ergenlik dönemi eğitiminde bireylerin özelliklerinin iyi tanınmasıyla birlikte öğrencilere yaklaşım biçimi de son derece önemli olmaktadır.

Ayrıca, gençliğimiz ve geleceğimiz, çocukluk dönemi ve ergenlik dönemi eğitiminin üzerine kurulmaktadır.

Ne yazık ki bugünkü ilköğretim ve lise eğitiminde de önemli sorunlar vardır ve öğretim süreci bir bütündür. Okul öncesi eğitimde ve temel eğitimde öğrenme potansiyelinin son derece yüksek olduğunu, kişiliğimizin ve geleceğimizin belirlenmesinde bu dönemle yakın bir ilişkisi olduğunu da yeterince kavrayabilmiş değiliz.

Yine, insanlarda var olan duyarlılığın eğitilmesi gerektiğini, bu duyarlılığın mantıksal zekamızın ve bedenimizin eğitimi kadar önemli olduğunu da çoğu zaman ya bilmiyoruz, ya da görmemezlikten geliyoruz.

Ülkemizde insan duyarlılığının eğitimi için, “**özgür, kendisini iyi ifade eden, kendisini tanıyan, sorumluluk ve görev bilinci gelişmiş, özgüveni yüksek**” bireylerin yetişmesinin yanında, akademik bilginin ancak insanın yeterli ölçüde tanınmasıyla birlikte verilebileceği ne yazık ki dikkate alınmıyor.

Bu bağlamda, ülkemizde bulunan her düzeydeki eğitim ve öğretim kurumlarında önemli sorunlar vardır. Üniversitelerimiz ve inşaat mühendisi yetiştiren yüksek öğretim kurumları da bu kapsamdadır.

Oysa, 2400 yıl önce **Konfüçyüs** öğrenmenin nasıl olması gerektiğini tanımlarken;

Ne duyduysam unuttum,
Ne görürsem hatırlarım,
Ne yaparsam anlarım,

diye doğru öğrenmenin yollarını ortaya koymuştur.

Günümüzün eğitimcileri **Konfüçyüs**'ün bu tanımlamasını yorumlarken;

Ne duyduysam unuttum,
Ne duyar ve görürsem, biraz hatırlarım,
Ne duyar, görür ve onunla ilgili soru sorar veya birisi ile tartışırsam, anlamaya başlarım,
Ne duyar, görür, tartışır ve yaparsam bilgi ve beceri kazanırım,
Başkasına ne öğretirsem, iyice öğrenirim.

Yine eğitimciler, anlatılanların unutulma nedenlerinden biri olarak da; “**Öğretenin konuşma hızı ile, öğrenmek durumunda olanların dinleme hızı arasındaki farklılık**” olarak ifade etmektedirler.

Buraya kadar aktarmış olduğum düşünceler bana, **Köy Enstitülerini** hatırlattı. **Köy Enstitüleri** kapatılmış olmasına karşın, her yılın nisan ayları **Köy Enstitülerinin** kuruluşunu kutlama günleri olarak gündeme gelmekte ve anılmaktadır. Bu kapsamda, ülkemizdeki eğitimin durumu ve sorunları da gündeme gelmekte ve tartışılmaktadır. Eğitimde, 35 yıl önce sorun olarak gördüğümüz konuları bugün yine gündeme getirerek tartışmaktayız.

İfade etmem gerekir ki ülkemizin temel eğitim sorunları ve eğitim politikası gündeme geldiğinde, **Köy Enstitülerini** anımsamadan geçmek olası değil.

Ülkemizde Köy Enstitülerinin kuruldukları bölgelere ve yerlere bakıldığında doğudan batıya, güneyden kuzeye yayıldıkları, bugün bile saygınlığı olan bir eğitim sistemi ve çok değerli öğretmenlerin yetişmesini sağlayan bir eğitim kurumu olarak anıldıklarını ifade etmek gerekir.

Bugün Köy Enstitüsü çıkışlı öğretmenlerden ne yazık ki çok azı yaşıyor. Aramızda bulunan Köy Enstitüsü çıkışlıların halen son derece canlı, coşku dolu ve umutlu olduklarını gördükçe insan, **Köy Enstitülerinde** verilen eğitimin amacının ne olduğunu daha iyi kavırıyor.

Bugün farkına varılabilir bir eğitim ve değerlerin bütünlüğü olarak adlandırdığımız eğitim sisteminin giderek kaybolması, **Köy Enstitülerinde** sürdürülen eğitimin ne denli bilimsel ve çağdaş bir eğitim olduğunu bizlere bir kez daha hatırlatıyor. Ayrıca, **Köy Enstitülerinde** verilen eğitim evrensel düzeyde bir eğitimidir. Köy Enstitüsünü bitirenlerin aynı zamanda özgüven sahibi bir yetişkin ve birey olarak toplumun geleceğini biçimlendirmeye aday olmaları da yadsınmamıştır. Bu durum bugün bile **Köy Enstitülerinin** ve **Köy Enstitüsü** çıkışlıların saygı ile anılmalarını gerekli kıyor.

Demokratik ve mutlu bir topluma ulaşmanın yolu demokratik bir eğitimden geçer. Eğitimin temel felsefesi, demokratik yaşam kurallarını öğrenmek ve yaptıklarından mutluluk duymaktır.

Oysa bugün ülkemizin insanları çoğunlukla üreten değil, tüketen bir konuma gelmişlerdir. Heyecanın yerini umutsuzluk almıştır. Günübürlük çalışmalar planlı programlı çalışmanın önüne geçmiştir. İş yapanların yerini çok konuşanlar almıştır. Köy Enstitülerinde var olan, yaparak öğrenmenin yerini, bugünkü ezberci eğitim sistemi almıştır. Bu eğitim sisteminin sürekli olarak

sorgulanması gerekmektedir. **Köy Enstitülü** olmanın ve üretim içinde bulunmanın insana kattığı yeni değerler, bugünkü eğitim sistemimizin temel bir ögesi olarak gündemimizin başköşesine oturuyor.

Altı çizilmesi gereken temel konu, eğitim süreci içerisinde bulunanlara verilmesi gereken üst düzeyde bir bilinç sahibi olmalarıdır. **Sorumluluk sahibi bir yurttaş olmak eğitimin temel ilkesi haline getirilmelidir.**

1940'lı yılların şartlarında bile ezberci ve sınava bağlı olmayan bir eğitim sistemi varken, bu tür eğitimi bir tarafa bırakmışız. **Üretim içinde öğrenmeyi ve bunun mutluluğunu yaşamış olmayı** günümüzde de yapamaz mıyız?

Darwin'in fotoğraflarına bile tahammül edemeyen yöneticiler yerine, **öğrendiğinin ve ürettiğinin mutluluğunu yaşayarak paylaşan bir kültürün yeni bir parçası olabiliriz. Yeter ki, hak edenleri hak ettikleri yere oturtmayı bilelim ve bunun onurunu yaşayacak bir birikime ulaşmanın yollarını hep birlikte bulalım. Bunu başarabiliriz ve bu mutluluğu paylaşarak çoğaltabiliriz.**

Demokratik ve mutlu bir topluma ulaşmanın yolu demokratik bir eğitimden geçer. Eğitimin temel felsefesi, demokratik yaşam kurallarını öğrenmek ve yaptıklarından mutluluk duymaktır. Bunun için soru sormayı ve itiraz etmeyi öğrenerek, insan duyarlılığının eğitilebilir olduğu bilgisine ulaşmalıyız. Ayrıca, gelişkin ve demokrat bir birey olmayı başarıp başaramayacağımızı kendimize sürekli olarak sormalıyız.

Gelin hep birlikte umudun ve başarabileceklerin yanında saf tutalım.